2021 m. lapkričio 11 d., ketvirtadienis

P9_TA(2021)0452

Europos švietimo erdvė: bendras holistinis požiūris

2021 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl bendro holistinio požiūrio į Europos švietimo erdvę (2020/2243(INI))

(2022/C 205/02)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 165 ir 166 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalį ir į Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 14 straipsnį,

— atsižvelgdamas į pirmąjį Europos socialinių teisių ramsčio principą,

— atsižvelgdamas į JT Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir ypač į 4-ąjį JT darnaus vystymosi tikslą,

— atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatą „Europos švietimo erdvės sukūrimas iki 2025 m.“ (COM(2020)0625),

— atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatą „2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas. Švietimo ir mokymo pritaikymas prie skaitmeninio amžiaus“ (COM(2020)0624),

— atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 1 d. Komisijos komunikatą „Europos įgūdžių darbotvarkė siekiant konkurencingumo, socialinio teisingumo ir atsparumo“ (COM(2020)0274),

— atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės 22 d. Komisijos komunikatą „Jaunimo, švietimo ir kultūros politikos vaidmuo kuriant stipresnę Europą“ (COM(2018)0268),

— atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio 14 d. Komisijos komunikatą „Europinės tapatybės stiprinimas per švietimą ir kultūrą“ (COM(2017)0673),

— atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 26 d. Tarybos rezoliuciją dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) ([1]),

— atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 17 d. Tarybos išvadas dėl lygybės ir įtraukties švietimo ir mokymo srityje siekiant skatinti visų mokymosi sėkmę ([2]) ir Tarybos išvadas „Europos universitetų tinklų iniciatyva. Aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir visuomenės susiejimas: sudaryti sąlygas naujam Europos aukštojo mokslo aspektui“ ([3]),

([1]) OL C 66, 2021 2 26, p. 1.
([2]) OL C 221, 2021 6 10, p. 3.
([3]) OL C 221, 2021 6 10, p. 14.

2021 m. lapkričio 11 d., ketvirtadienis

— atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvadas dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) ([4]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijas dėl bendrų vertybių, įtraukaus švietimo ir europinio mokymo aspekto propagavimo ([5]) ir dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų ([6]), 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendaciją dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo ([7]), 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijas dėl kokybiškų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų ([8]) ir dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi ([9]) ir į 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendaciją dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo ([10]),

— atsižvelgdamas į 2015 m. kovo 17 d. Paryžiaus deklaraciją dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių propagavimo pasitelkiant švietimą,

— atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. Europos švietimo informacijos tinklo ataskaitą apie Europos mokytojus, jų karjerą, tobulėjimą ir gerovę ir į 2020 m. spalio mėn. Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminio skyriaus paskelbtą tyrimą „Europos švietimo link – kritinės perspektyvos, susijusios su ateities uždaviniais“ bei 2021 m. gegužės mėn. paskelbtą tyrimą „Švietimas ir jaunimas Europoje po COVID-19. Krizės poveikis ir politinės rekomendacijos“,

— atsižvelgdamas į 2021 m. vasario mėn. Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminio skyriaus paskelbtą tyrimą „Siekis, kad Europos švietimo erdvė taptų tikrove: esama padėtis, uždaviniai ir perspektyvos“,

— atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės mėn. Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminio skyriaus paskelbtą tyrimą „Europos tapatybė“,

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. kovo 25 d. rezoliuciją dėl skaitmeninio švietimo politikos formavimo ([11]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. gruodžio 11 d. rezoliuciją „Švietimas skaitmeniniame amžiuje: iššūkiai, galimybės ir įgyta patirtis formuojant ES politiką“ ([12]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. birželio 12 d. rezoliuciją dėl švietimo modernizavimo ES ([13]),

— atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 19 d. Regionų komiteto nuomonę dėl Europos švietimo erdvės sukūrimo iki 2025 m. ([14]),

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komiteto pranešimą (A9-0291/2021),

A. kadangi kiekvienas turi teisę į mokslą, o profesinis ir tęstinis mokymas turi būti prieinamas visiems;

([4]) OL C 119, 2009 5 28, p. 2.
([5]) OL C 195, 2018 6 7, p. 1.
([6]) OL C 189, 2018 6 4, p. 1.
([7]) OL C 444, 2018 12 10, p. 1.
([8]) OL C 189, 2019 6 5, p. 4.
([9]) OL C 189, 2019 6 5, p. 15.
([10]) OL C 398, 2012 12 22, p. 1.
([11]) Priimti tekstai, P9_TA(2021)0095.
([12]) OL C 388, 2020 11 13, p. 2.
([13]) OL C 28, 2020 1 27, p. 8.
([14]) OL C 175, 2021 5 7, p. 6.

B. kadangi Europos integracijos procesas, ES bendroji rinka ir kitos ES politikos priemonės prisidėjo, kad ir fragmentiškai, prie natūralaus Europos švietimo erdvės, istoriškai grindžiamos Europos humanizmo tradicijomis, pagrindinėmis teisėmis ir vertybėmis, vystymosi;

C. kadangi galutinis tikslas – sukurti principu „iš apačios į viršų“ grindžiamą Europos švietimo erdvę (EEE), kurioje būtų nustatyti bendri Europos politikos tikslai, kuriais būtų užtikrinamas kokybiškas, įtraukus ir prieinamas švietimas, stiprinamas keitimasis gerąja patirtimi ir užtikrinama veiksminga Europos judumo sistema, reikalaujant pašalinti esamas kliūtis, naudoti Europos priemones ir remti politikos pokyčius nacionaliniu ir Europos lygmenimis, kad švietimo sistemos būtų tinkamos klimato krizei įveikti ir būtų sudarytos sąlygos sėkmingai žaliajai ir skaitmeninei transformacijai;

D. kadangi švietimą reikia suvokti plačiąja prasme, kaip mokymąsi visą gyvenimą nuo priešmokyklinio ugdymo iki tretinio išsilavinimo, įskaitant profesinį rengimą ir mokymą, taip pat neformalųjį ir savaiminį mokymąsi, ir kuriuo siekiama suteikti universaliųjų įgūdžių, kurie sudarytų sąlygas kiekvienam tobulinti savo asmeninį ir profesinį potencialą, visapusiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir sėkmingai įsilieti į darbo rinką;

E. kadangi dėl iššūkių, su kuriais šiandien susiduria ES ir jos valstybės narės, įskaitant nepakankamą konkurencingumą, klimato kaitą, visuomenės skaitmeninę transformaciją, įvairių formų ekstremizmą ir populizmą, dezinformaciją, kenkimą įrodymais pagrįstam švietimui ir dėl COVID-19 pandemijos padidėjusius esamus skirtumus, gali reikėti tinkamų ir suderintų Europos veiksmų;

F. kadangi pandemija padarė neigiamą poveikį visam švietimo sektoriui, ir esami švietimo infrastruktūros, ekspertinių žinių ir prieigos prie išteklių skirtumais valstybėse narėse ir tarp jų bei tarp įvairių švietimo lygių ir rūšių per COVID-19 pandemiją dar labiau išryškėjo, visų pirma dėl didesnės nelygybės, įskaitant žmonių, esančių socialiniu ir ekonominiu požiūriu nepalankioje padėtyje, prieigos prie IT infrastruktūros trūkumą, kuri daro neigiamą poveikį prieigai prie švietimo;

G. kadangi kontaktinis švietimas išlieka itin svarbus intelektinio ir asmeninio mokinio tobulėjimo požiūriu;

H. kadangi Parlamentas paragino valstybes nares pirmenybę teikti investicijoms į švietimą ir mokymą, pvz., skirti ne mažiau kaip 10 proc. savo nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo biudžeto lėšų atitinkamoms politikos sritimis, ir paprašė „Erasmus+“ programai skirti gerokai didesnį biudžetą, švietimui skirtas lėšas vertinant ne kaip išlaidas, o kaip investiciją į mūsų bendrą ateitį ([15]), siekiant tvaresnės, skaitmeniniu požiūriu raštingesnės ir socialiai įtraukesnės visuomenės; kadangi Parlamentas ragino, kad investicijos į švietimą ir mokymą būtų svarbi Komisijos priemonės „NextGenerationEU“ dalis;

I. kadangi kokybiškos investicijos į švietimą duoda didelę grąžą, nors vien padidinus išlaidas nebūtinai gaunami pageidaujami rezultatai; kadangi vidutinis pasaulinis privačių investicijų į švietimą grąžos lygis išlieka aukštas ir stabilus daugybę dešimtmečių ([16]);

J. kadangi reikia geriau pripažinti mokytojo profesiją, kuri išgyvena krizę, reikalingi motyvuoti ir kompetentingi mokytojai bei instruktoriai, taip pat reikia daugiau tęstinio mokymosi galimybių; kadangi mokytojų pirminis ir įvadinis mokymas, darbo sąlygos, darbo užmokestis, vertinimas, karjera ir nuolatinis profesinis tobulėjimas valstybėse narėse labai skiriasi; kadangi 2018 m. tik 40,9 proc. ES mokytojų bent kartą išvažiavo į užsienį profesiniais tikslais kaip studentai, kaip mokytojai arba ir kaip studentai, ir kaip mokytojai ([17]);

K. kadangi dėl ilgalaikių pastangų įgyvendinant Bolonijos procesą ir naudojantis šiuo procesu kaip pavyzdžiu siekiant pasimokyti iš jį įgyvendinant įgytos patirties, buvo padaryta pažanga kuriant Europos aukštojo mokslo erdvę; kadangi reikia skatinti Europos universitetus, nes jie prisideda prie Europos kompetencijos ir ES geopolitinio vaidmens;

([15]) 2021 m. kovo 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl skaitmeninio švietimo politikos formavimo.

([16]) G. Psacharopoulos ir H. A. Patrinos (2018), *Returns to Investment in education: A Decennial Review of the Global Literature*, Pasaulio banko grupė, 2018 m. balandžio mėn.

([17]) 2021 m. kovo 24 d. Europos švietimo informacijos tinklo ataskaita dėl Europos mokytojų, jų karjeros, tobulėjimo ir gerovės.

2021 m. lapkričio 11 d., ketvirtadienis

L. kadangi profesinis rengimas ir mokymas, kaip sąmoningai pasirinktas kompetencijos įgijimo kelias, nėra pripažįstamas lygiomis teisėmis su kitais švietimo būdais; kadangi besimokančiųjų judumui, įskaitant ilgalaikį pameistrių judumą, tebėra daug kliūčių, nepaisant pažangos, padarytos pagal Kopenhagos procesą;

M. kadangi valstybės narės ne visiškai įgyvendino strateginės programos „ET 2020“ (angl. *Education and Training 2020*) siekius ir orientacinius tikslus, ypač tikslą skatinti lygiateisišką ir kokybišką švietimą, sumažinti švietimo ir mokymo programų nebaigusių asmenų skaičių ir pasiekti, kad 15-mečių, turinčių nepakankamai skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų srities įgūdžių, dalis taptų mažesnė nei 15 proc.;

N. kadangi kokybiškų duomenų rinkimas ir statistinė informacija apie švietimą ir mokymą yra dvi būtinos išankstinės sąlygos, siekiant geriau suprasti atitinkamus visoje Sąjungoje kylančius iššūkius bei joje esančius skirtumus ir padėti juos panaikinti;

O. kadangi skaitmeninis švietimas ir tinkami skaitmeniniai įgūdžiai turėtų būti laikomi į ateitį orientuoto švietimo dalimi, o ne esamų mokymosi ir mokymo metodų pogrupiu ar alternatyva jiems, kartu pabrėžiant kontaktinio mokymosi svarbą; kadangi gerokai daugiau nei du trečdaliai europiečių (42 proc.) neturi bazinių skaitmeninių įgūdžių, o valstybėse narėse ir tarp jų esama didelių skirtumų; kadangi Įgūdžių darbotvarke siekiama užtikrinti, kad iki 2025 m. 70 proc. 16–74 metų amžiaus asmenų, t. y. kasmet vidutiniškai dviem procentiniais punktais daugiau (palyginti su 0,75 procentinio punkto per metus padidėjimu 2015–2019 m. laikotarpiu), būtų įgiję pagrindinius skaitmeninius įgūdžius;

P. kadangi Europos švietimo erdvė suteikia svarbią galimybę daugiau bendradarbiauti tarptautiniu mastu;

Europos švietimo erdvės poreikis

1. pabrėžia kokybiško, įperkamo ir įtraukaus švietimo, prieinamo visiems per visą gyvenimą, svarbą ir tai, kad Europos švietimo erdvės iniciatyva turėtų suteikti daugiau ir geresnių galimybių besimokantiesiems ES studijuoti, mokytis, vykdyti mokslinius tyrimus ir dirbti, kad ir kur jie būtų, didinti judumą mokymosi tikslais, sudaryti palankesnes sąlygas tvariam ir prasmingam dialogui su atitinkamais veikėjais ir puoselėti aplinką, kurioje visoje Europoje būtų pripažįstami ir vertinami įgūdžiai, kvalifikacija, diplomai ir laipsniai;

2. pabrėžia, kad investicijų į švietimą grąžos lygis išlieka labai aukštas, taigi aukštesnis švietimo ir mokymo lygis paprastai yra tvirtai susijęs su visuomenės ir ekonomikos augimu, didesne lygybe ir geresnėmis visų gyvenimo sąlygomis, o individualiu lygmeniu – su didesnėmis profesinėmis ir asmeninėmis galimybėmis; todėl akcentuoja neįkainojamą švietimo, mokymo ir mokymosi, kurie turi būti prieinami visiems, reikšmę, nes tai yra gyvybiškai svarbiausi visuomenės pažangos skatinimo ir tvaraus ekonomikos augimo veiksniai; mano, kad Europos švietimo erdvė gali ir turi atlikti analogo neturintį vaidmenį gerinant prieigą prie švietimo ir jo kokybę visoje ES;

3. pabrėžia Europos švietimo erdvės vaidmenį sudarant sąlygas didesniam ir geresniam besimokančių asmenų, mokytojų ir žinių srautui, puoselėjant priklausymo Europai jausmą ir pilietinį sąmoningumą, užtikrinant teises ir vertybes bei suteikiant sąžiningas ir lygias galimybes; pabrėžia Europos potencialą tapti tikra švietimo galia, pasinaudojant didžiule mūsų įvairove ir keičiantis gerąja patirtimi siekiant atremti esamus i r būsimus iššūkius;

4. mano, kad švietimas ir kultūra yra labai svarbūs siekiant asmeninės ir socialinės pažangos ir gerovės, skatinant Europos pilietiškumą, gerinant socialinę sanglaudą, sąžiningai ir tvariai skatinant darbo vietų kūrimą ir Europos ekonominį ir socialinį klestėjimą, taip pat užtikrinant, kad ES būtų pasauliniu mastu konkurencinga ir atspari veikėja, kuriai būdingas didesnis verslumas, kad galėtų vadovauti žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai;

5. ragina pasinaudoti įvairiomis švietimo teikiamomis galimybėmis kurti Europos pridėtinę vertę, ypač pasitelkiant judumą ir keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais, ypatingą vaidmenį atliekant „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso programoms;

6. ragina nustatyti aiškesnį ir tvirtesnį geopolitinį Europos švietimo erdvės aspektą, kad ES būtų sudarytos sąlygos strategiškai panaudoti savo švietimo galias su savo artimiausiais kaimynais ir partneriais;

Institucinio ir suinteresuotųjų subjektų požiūrių derinimas

7. atkreipia dėmesį į Europos švietimo erdvės vizijų ir požiūrių į ją įvairovę, kuriai būdingas bendras noras suteikti naują postūmį Europos projektui; mano, kad švietimas yra kertinis Europos projekto įgyvendinimo akmuo, nes pagrindinis ES vaidmuo yra, *inter alia*, remti ir koordinuoti valstybių narių dalijimąsi gerąja patirtimi, skatinti bendrus standartus ir šalinti esamus trūkumus, o švietimo turinys ir mokymo metodai ir toliau priklauso nacionalinei kompetencijai; pabrėžia, kad reikia glaudžiau bendradarbiauti švietimo srityje visoje Europoje ir už jos ribų, siekiant parengti bendrus metodus ir bendrų problemų sprendimus;

8. palankiai vertina Komisijos pastangas skatinti Europos švietimo erdvės kūrimą, tačiau atkreipia dėmesį, kad reikia laikytis labiau holistinio požiūrio, reikalaujančio prasmingo visų veikėjų ir įvairių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant švietimo ir mokymo bendruomenę, tėvų asociacijas, socialinius partnerius, profesines sąjungas, jaunimo organizacijas, su jaunimu dirbančius asmenis ir pilietinę visuomenę, bendradarbiavimo ir koordinavimo; ragina užtikrinti didesnį atvirumą naujoms idėjoms, siekiant užtikrinti, kad Europos švietimo erdvė toliau vystytųsi ir būtų paskata kurti daugiau ir tvirtesnių partneryščių, įskaitant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, ir suinteresuotųjų subjektų sąveiką;

9. palankiai vertina Tarybos atsaką į Komisijos pasiūlymus, ypač tai, kad ji sutelkė dėmesį į profesinio rengimo ir mokymo bei mokymosi visą gyvenimą galimybių, kurios turi būti įperkamos ir prieinamos visiems, ypač atokiausiuose ES regionuose, svarbą;

10. teigiamai vertina Komisijos įsipareigojimą sukurti Europos švietimo erdvę iki 2025 m.; įspėja, kad Komisijos pasiūlymai tebėra strateginės gairės, o ne konkrečios politikos gairės; todėl siūlo nustatyti aiškius vidutinės trukmės ir ilgalaikius prioritetus, kuriuose būtų nustatyti pasiekiami veiksmų, kurie turėtų būti patvirtinti, tikslai ir terminai, įskaitant aiškiai apibrėžtus tarpinius rezultatus, kurie be nereikalingo delsimo sudarytų skirtingus tikros Europos švietimo erdvės elementus, kartu atsižvelgiant į valstybių narių fiskalinius pajėgumus;

11. pabrėžia, kad skubiai reikia parengti bendrą įgyvendinimo strategiją ir veiksmų planą, į kurį būtų įtrauktos ES institucijos, valstybės narės bei visi susiję suinteresuotieji subjektai, įskaitant vietos ir regionų institucijas ir pilietinę visuomenę, ir kuriame būtų apibrėžti jų atitinkami įsipareigojimai ir galimybės; primygtinai prašo užtikrinti, kad Europos švietimo erdvė būtų aiški ir prieinama ir kad joje būtų atsižvelgiama į visus valdymo lygmenis;

Vizijos įgyvendinimas: bendri strateginiai prioritetai ir tikslai ES lygmeniu

12. pabrėžia, kad Europos politikos koordinavimo priemonės, įskaitant atvirą koordinavimo metodą ir Europos semestrą, gali padėti pasiekti bendrus Europos švietimo erdvės tikslus; primena Europos semestro vaidmenį siekiant sėkmingai įgyvendinti ES politiką švietimo srityje, kartu pripažindamas, kad iš pradžių jis buvo sukurtas kaip ekonominės politikos koordinavimo visoje ES priemonė siekiant užtikrinti, kad vyriausybės laikytųsi fiskalinės atsakomybės;

13. ragina visas ES institucijas ir valstybes nares laikytis vienodos Europos švietimo erdvės vizijos, prioritetų, siekių ir orientacinių tikslų, kartu pripažįstant esamus skirtumus Europoje;

14. pabrėžia, kad svarbu įtvirtinti akademinę laisvę ir pedagoginę autonomiją, kaip esminius Europos švietimo erdvės principus;

15. ragina naudotis Europos švietimo erdvės, Europos mokslinių tyrimų erdvės ir Europos aukštojo mokslo erdvės, taip pat įvairių ES programų sąveika; ragina toliau stiprinti programas „Erasmus+“, „Europos horizontas“, „Kūrybiška Europa“, Europos solidarumo korpusą, Skaitmeninės Europos programą ir Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą, kad jos būtų naudingos visiems mokytojams, švietimo darbuotojams, švietimo paslaugų teikėjams, su jaunimu dirbantiems asmenims ir visiems besimokantiems asmenims;

16. pabrėžia, kad įtraukumas turėtų būti pagrindinis Europos švietimo erdvės aspektas ir būtina išankstinė sąlyga siekiant teikti kokybiško švietimo paslaugas visiems; pabrėžia, kad niekas neturėtų būti paliktas nuošalyje, kad kiekvienas besimokantis asmuo turi gabumų ir kad individualūs skirtumai turėtų būti pripažįstami ir vertinami; pabrėžia, kad pažangą siekiant bendrų tikslų galima pasiekti tik taikant visapusiškesnį požiūrį;

2021 m. lapkričio 11 d., ketvirtadienis

17. pabrėžia, kad svarbu mokymosi procese pagrindinį dėmesį skirti besimokančiam asmeniui; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad pažeidžiamoms grupėms, įskaitant bet kokio pobūdžio negalią turinčius ar kitaip besimokančius asmenis, pvz., turinčius autizmo spektro sutrikimų arba ypač gabius, būtų taikomas pritaikytas požiūris, ir skatinti, kad Europos švietimo erdvė būtų grindžiama visos mokyklos bendruomenės dalyvavimu; kviečia Komisiją konsultuotis su visais suinteresuotaisiais subjektais, pvz., studentų asociacijomis, pedagoginės paramos ekspertais ar specialiųjų poreikių turinčių besimokančių asmenų globėjais, ypač plėtojant Europos universitetus ir profesinės kompetencijos centrus;

18. labai palankiai vertina naujos ES mokymosi visą gyvenimą strateginės programos tikslus, dėl kurių buvo priimta 2021 m. vasario 19 d. Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo srityje strateginės programos, taip pat joje nustatytus penkis strateginius prioritetus, visų pirma konkrečius pasiūlymus, kuriais siekiama, kad visą gyvenimą trunkanti pameistrystė ir judumas taptų realybe visiems;

19. pabrėžia, kad svarbu gerinti darbo sąlygas ir kad mokytojams ir pedagogams už jų darbą turi būti tinkamai atlyginama; primygtinai ragina valstybes nares, bendradarbiaujant su Komisija, investuoti į mokytojų ir instruktorių pirminį rengimą, visų pirma į jų mokymo programas įtraukiant europinį aspektą ir tarpvalstybinį judumą, didinti pedagogų kompetenciją ir motyvaciją, stiprinti pedagogų visuomenei teikiamos naudos pripažinimą ir stiprinti pedagoginę autonomiją; pažymi, jog svarbu, kad ankstyvąjį ugdymą ir priežiūrą teikiantys darbuotojai būtų specialistai, kad jų darbas būtų tinkamai pripažįstamas ir vertinamas, nes tai būtina vaikų ugdymo požiūriu;

20. primygtinai ragina valstybes nares visais mokymosi proceso etapais skatinti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir informacinį raštingumą, kritinį mąstymą ir tolerancijos kultūrą kaip prioritetą ir itin svarbią priemonę, įgalinančią atsakingus Europos piliečius įgyti įgūdžių, kurie jiems reikalingi norint kovoti su didėjančia dezinformacijos banga ir atremti XXI a. iššūkius;

21. ragina parengti bendrą skaitmeninių gebėjimų ugdymo sistemą; pabrėžia, kad reikia bendros skaitmeninių įgūdžių, kvalifikacijų ir gebėjimų pripažinimo, patvirtinimo ir sertifikavimo sistemos, siekiant sumažinti skaitmeninių gebėjimų spragas visoje Europoje ir visiems besimokantiems asmenims, ypač vaikams, turėti prieigą prie pagrindinės skaitmeninės įrangos;

22. pabrėžia, kad reikia užtikrinti ES universitetų skaitmenizaciją, ir pakartoja raginimą sukurti Europos internetinę universitetų platformą; ragina ES pripažinti junglumą ir skaitmeninę infrastruktūrą teise, kylančia iš pagrindinės teisės į švietimą;

23. palankiai vertina naujausius Europos suaugusiųjų mokymosi elektroninės platformos pokyčius ir ragina Europos švietimo ir kultūros vykdomąją įstaigą įvertinti, kaip toliau didinti suaugusiųjų mokymosi bendruomenės matomumą, tęsti jos plėtrą ir stiprinti jos poveikį;

24. pritaria tam, kad būtų naudojami kiekybiniai rodikliai ir orientaciniai tikslai, tinkamai atsižvelgiant į skirtumus tarp valstybių narių ir jų viduje, kad būtų galima nuolat lyginti ir stebėti valstybių narių pažangą siekiant bendrų tikslų ir skatinti tolesnius politikos veiksmus, kartu pakartojant papildomų kokybinių rodiklių ir orientacinių tikslų poreikį ir įspėjant dėl pernelyg plataus užmojo vidutinės trukmės tikslų;

25. pabrėžia, kad reikia gerinti būtinų duomenų rinkimo veiklos kokybę ir didinti jos dažnumą, taip pat užtikrinti aktyvią atitinkamų rodiklių ir orientacinių tikslų, pvz., Europos įgūdžių darbotvarkėje nustatyto tikslo pasiekti, kad mokymosi veikloje dalyvautų 50 proc. suaugusių gyventojų, stebėseną; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares pasiekti plataus užmojo tikslus, pvz., susijusius su prastai besimokančių asmenų ir mokyklos nebaigusių asmenų skaičiumi, pirmųjų orientacinį tikslą sumažinant nuo 15 proc. iki 10 proc., o antrųjų – nuo 10 proc. iki 5 proc.;

26. ragina glaudesnį ES ir kitų organizacijų ir institucijų, pvz., UNESCO ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos, bendradarbiavimą ir skatina aktyviai naudotis esamais ir būsimais švietimo moksliniais tyrimais ir studijomis ir padėti valstybėms narėms nustatyti veiksmingas politines reformas; ragina Komisiją ir valstybes nares parengti bendrą dalyvavimu grindžiamą švietimo srities mokslinį tyrimą ir, atsižvelgiant į ES kompetenciją, aiškiai apibrėžti su juo susijusius įgaliojimus ir biudžetą;

27. ragina valstybes nares ir Komisiją skirti reikiamą finansavimą Europos švietimo erdvės kūrimui, įgyvendinimui ir plėtrai, taip pat specialios finansinės priemonės sukūrimui 2028–2034 m. daugiametėje finansinėje programoje, siekiant toliau plėtoti Europos švietimo erdvę ir sudaryti palankesnes sąlygas abipusiam kvalifikacijų pripažinimui; pakartoja savo raginimą bent 10 proc. finansavimo pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skirti švietimui, įskaitant skaitmeninį švietimą, ir ragina valstybes nares gerokai padidinti viešąsias išlaidas švietimui, kad jos viršytų ES vidurkį (4,7 proc. BVP 2019 m.);

28. ragina Komisiją ir valstybes nares, bendradarbiaujant ir konsultuojantis su visais suinteresuotaisiais subjektais, parengti švietimo sektoriui skirtas nelaimių padarinių švelninimo strategijas ir primygtinai pabrėžia suderintų Europos veiksmų svarbą krizės, pvz., COVID-19 pandemijos, metu;

Konkretiems sektoriams skirtos priemonės ir svarstymai

29. pabrėžia užsienio kalbų, ypač anglų, mokymosi svarbą; pabrėžia, kad valstybės narės turi imtis veiksmų, kad paremtų kalbinių įgūdžių ugdymą visais švietimo lygmenimis, ypač pradinio ir vidurinio ugdymo įstaigose, kad pasiektų Europos Tarybos daugiakalbystės tikslą, taip pat orientacinį tikslą, pagal kurį visi mokiniai vėliausiai pagrindinio ugdymo pabaigoje turėtų turėti pakankamai bent dviejų kitų ES ir jos valstybių narių oficialiųjų kalbų žinių;

30. ragina Komisiją sukurti priemones, kurios leistų valstybėms narėms įgyvendinti Tarybos rekomendaciją dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi, ir stebėti jų vykdymo pažangą; valstybes nares rinkti palyginamus duomenis apie kalbų mokymąsi; ragina Komisiją teikti finansinę paramą mokykloms, kuriose mokoma Europos kalbų, ypač kitose ES šalyse gyvenančių ES piliečių gimtųjų kalbų;

31. pabrėžia, kad švietimo srityje reikia skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas; pabrėžia Europos švietimo erdvės svarbą skatinant pažangiausių technologijų, pvz., dirbtinio intelekto ir robotikos, supratimą, studijas ir mokslinius tyrimus, siekiant didinti informuotumą apie susijusias galimybes ir iššūkius švietimo aplinkoje, be kita ko, visose valstybėse narėse siūlant specialias pirmosios pakopos studijų programas; yra susirūpinęs dėl to, kad apskritai ES nėra pakankamai specializuotų pirmosios pakopos dirbtinio intelekto studijų programų;

32. palankiai vertina Europos profesinės kompetencijos centrų iniciatyvą, suteikiančią šiam sektoriui Europos lygmens struktūrą; ragina sukurti Europos profesinio mokymo erdvę, kuri būtų sudėtinė Europos švietimo erdvės dalis; ragina Komisiją ir valstybes nares dirbti siekiant sukurti Europos pameistrystės statutą; pabrėžia, kad kai kurios valstybės narės turi spręsti profesinio rengimo bei mokymo ir dualinio švietimo sistemų patrauklumo ir prestižo stokos problemą; pabrėžia, kad profesinio mokymo ir rengimo sistemos turi būti dar labiau orientuotos į besimokantįjį ir pritaikytos prie nuolat kintančio darbo pasaulio; pakartoja profesinio rengimo ir mokymo pripažinimo svarbą ir ragina valstybes nares tinkamai ir visapusiškai įgyvendinti atitinkamą Tarybos rekomendaciją ir Europos įgūdžių darbotvarkę; pabrėžia, kad svarbu sukurti lanksčius ir modulinius mokymosi būdus, siekiant sudaryti sąlygas besimokantiems asmenims sujungti ir panaudoti įvairią mokymosi patirtį ir galimybes;

33. pabrėžia Komisijos ir valstybių narių veiksmų aukštojo mokslo srityje, pavyzdžiui, Bolonijos proceso stiprinimo, Europos švietimo erdvės tarptautinio aspekto stiprinimo ir Europos studento pažymėjimo plėtojimo, svarbą, be kita ko, pasinaudojant esamų ES programų kuriama sąveika;

34. primygtinai ragina, kad Europos švietimo erdvė būtų svarbus žingsnis siekiant diplomų ir kvalifikacijų pripažinimo visoje ES, ir ragina Komisiją ir valstybes nares sudaryti palankesnes sąlygas automatinio abipusio mokymosi rezultatų ir mokymosi laikotarpių užsienyje, įskaitant profesinį rengimą ir mokymą bei Europos mikrokredencialus, pripažinimui;

35. pabrėžia svarbų neformaliojo mokymosi ir savišvietos bei savanoriškos veiklos vaidmenį ir pabrėžia, kad reikia pripažinti jų rezultatus; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti socialinių emocinių gebėjimų pripažinimą visoje ES;

2021 m. lapkričio 11 d., ketvirtadienis

36. ragina valstybes nares įgyvendinti 2018 m. Tarybos rekomendaciją dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų, kad būtų daroma pažanga visose aštuoniose pagrindinėse srityse, kaip antai galimybės jauniems besimokantiems asmenims įgyti bent vieną praktinę verslumo patirtį studijų metu, ir taip pagerinti gebėjimų, įgytų neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu, pripažinimą, siekiant padidinti mokymosi lankstumą visų amžiaus grupių besimokantiesiems; ragina sukurti Europos sistemą pilietinės ir socialinės kompetencijos srityje, kurioje būtų vertinama, skatinama ir pripažįstama tokios praktikos kaip mentorystė ir jaunimo veiklos priežiūra nauda;

37. pabrėžia, kad po COVID-19 pandemijos nuotolinis mokymasis daugeliui besimokančiųjų tapo realybės dalimi; pabrėžia, kad pradinio ir vidurinio ugdymo įstaigose nuotolinis mokymasis turi likti kraštutinė priemonė ir papildyti tiesioginį mokymąsi, kuris yra labai svarbus mokant vertingų socialinių įgūdžių; pabrėžia, kad šiuolaikiškas mišrusis mokymosi metodas, skirtas mokyklinio amžiaus mokiniams, turi būti taikomas visų pirma klasėje ir prižiūrint mokytojui, kuris pedagoginiais sumetimais gali nuspręsti, kaip mokymosi užduočių dalį, taikyti mišrias priemones, nesvarbu, skaitmenines (įskaitant internetą) ar neskaitmenines ([18]);

38. ragina valstybes nares įtraukti ir švietimą klimato kaitos ir ekologinės pertvarkos klausimais ir didinti informuotumą apie Europos žaliąjį kursą;

39. ragina Komisiją ir valstybes nares panaikinti lyčių nelygybę švietimo srityje, įskaitant švietimą ir karjerą gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno ir matematikos (STEAM) srityse, kovoti su lyčių stereotipais bei diskriminacija ir panaikinti patyčias, patyčias kibernetinėje erdvėje ir kitas priekabiavimo, diskriminacijos ir smurtinių nusižengimų formas, kad visoje Europoje kuriant gerąją patirtį ir jos mainus būtų didinama kultūrinė, etninė ir lytinė įvairovė;

40. palankiai vertina Tarybai pirmininkaujančios Portugalijos įsipareigojimą sukurti internetinę platformą, kurios tikslas bus palengvinti valstybių narių keitimąsi duomenimis apie pandemijos sukeltas problemas, susijusias su jaunimo nedarbu;

41. pakartoja atvirų masinio nuotolinio mokymo kursų svarbą, nes jie yra būtinas aspektas skatinant interaktyvų ir prieinamą darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą; mano, kad Europos švietimo erdvėje turėtų būti skatinama naudoti ir plėtoti atvirus masinio nuotolinio mokymo kursus ir kad į tokius tikslus reikia atsižvelgti nustatant Europos požiūrį į mikrokredencialus;

42. pažymi, kad šiuo metu nėra vienos sutartos sąvokos „mikrokredencialai“ apibrėžties; todėl mano, kad reikia apibrėžti vienodus ES masto standartus, siekiant veiksmingai skatinti abipusį jų pripažinimą tarp valstybių narių ir užtikrinti, kad darbuotojai pasitikėtų jų vertingumu;

Valdymo sistemos

43. ragina Komisiją ir valstybes nares iki 2022 m. pabaigos parengti konkrečią 2030 m. Europos švietimo erdvės strateginę programą su visapusišku valdymo, stebėsenos ir vertinimo mechanizmu, remiantis JT 4-uoju darnaus vystymosi tikslu „užtikrinti įtraukų ir lygiateisišką kokybišką švietimą ir skatinti mokymąsi visą gyvenimą“ ir pirmuoju Europos socialinių teisių ramsčio principu; palankiai vertina Europos švietimo erdvės iniciatyvinio komiteto pasiūlymą, kuriuo sudaromos sąlygos kurti struktūrizuotą ir sisteminę valdymo sistemą; pabrėžia Konferencijos dėl Europos ateities svarbą aptariant tolesnius veiksmus dėl Europos švietimui kylančių iššūkių ir politikos raidos;

44. ragina Komisiją ir valstybes nares nustatyti, kokio pobūdžio dalyvavimo reikalaujama iš valstybių narių ir kitų valdžios lygmenų, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, taip pat ES institucijas, ir parengti veiksmingas daugiapakopio valdymo priemones, kuriomis būtų laikomasi subsidiarumo principo, kartu siekiant kurti Europos pridėtinę vertę;

45. prašo patikslinti, kokio dalyvavimo masto tikimasi iš suinteresuotųjų subjektų, iki šiol nepakankamai atstovaujamų švietimo sektorių ir atitinkamų pilietinės visuomenės subjektų; pažymi, kad į valdymo sistemą turėtų būti įtraukti visi suinteresuotieji subjektai, dirbantys visose mokymosi srityse, įskaitant su jaunimu dirbančius asmenis, jaunimo organizacijas ir tėvų asociacijas;

([18]) Žr. 2021 m. rugpjūčio 5 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl mišriojo mokymosi siekiant kokybiško ir įtraukaus pradinio ir vidurinio ugdymo (COM(2021)0455).

46. ragina Komisiją įsteigti Europos švietimo erdvės platformą, kuri atliktų interaktyvių viešųjų vartų, padedančių valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams keistis informacija bei skatinančių jų bendradarbiavimą ir keitimąsi gerąja patirtimi, funkciją; mano, kad tokia platforma turėtų būti tinkamai finansuojama, o jos visas turinys turėtų būti prieinamas visomis ES oficialiomis kalbomis;

47. pabrėžia, kad Europos gyventojų surašymas, duomenų rinkimas ir moksliniai tyrimai teritorinių poreikių ir švietimo praktikos visoje ES srityse yra esminis valstybių narių ir jų švietimo sistemų prioritetas;

Europinės pakraipos švietimo srityje plėtojimas

48. pabrėžia, kad reikia plėtoti europinę pakraipą švietimo srityje labiau įtraukiant unikalią europinę perspektyvą į švietimo bei mokytojų rengimo programas, atsižvelgiant į visus mokytojus, instruktorius ir besimokančius asmenis iš neformaliojo ugdymo ir savaiminio mokymosi organizacijų ir profesinio rengimo bei mokymo sektoriaus ir įtraukiant paramą, kurią teikia „Jean Monnet“ veiksmai ir mokytojų akademijos; siūlo šias mokytojų akademijas vadinti Komenskio vardo mokytojų akademijomis; pritaria tam, kad būtų sukurta bendra mokytojų kvalifikacijų formavimo ir tobulinimo sistema visose valstybėse narėse;

49. pabrėžia, kad besimokantiesiems reikia suteikti išsamių žinių apie įvairią Europos istoriją bei materialųjį ir nematerialųjį kultūros paveldą, taip pat puoselėti kritinę Europos atmintį ir istorinę savimonę, grindžiamą pagrindinėmis vertybėmis, kuriomis yra paremta ES; ragina Komisiją, valstybes nares ir Europos Tarybą bendradarbiauti švietimo apie Europos istoriją ir kultūros paveldą visoje ES klausimais ir pabrėžia, kad reikia tikslinio finansavimo ir iniciatyvų siekiant didinti Europos istorijos mokslinius tyrimus, taip pat skatinti visuomenės domėjimąsi istorija, atsižvelgiant į sudėtingą mūsų žemyno istorijos pobūdį;

50. ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti bendrą mokymosi apie ES sistemą, kuri apimtų visus atitinkamus švietimo lygmenis ir sritis; pabrėžia, kad reikia supažindinti besimokančiuosius su Europos integracijos procesu, ES institucijomis ir politika, ES pilietybės teikiamomis teisėmis ir aktyvaus dalyvavimo ES demokratiniuose procesuose būdais;

51. ragina Komisiją ir valstybes nares parengti išsamią Europos strategiją ir bendrą Europos lygmens pilietinio ugdymo sistemą, įskaitant mokymąsi apie Europos vertybes, pvz., žmogaus orumą, demokratiją, teisinės valstybės principus, žmogaus teises ir lygybę, siekiant paskatinti keitimąsi gerąja patirtimi ir bendros pedagoginės medžiagos bei metodų kūrimą; atsižvelgdamas į tai, prašo Komisijos išnagrinėti galimybę įsteigti Pilietinio ugdymo darbo grupę, kuri koordinuotų šią užduotį ir pagerintų prieigą prie Europos pilietinio ugdymo, siekiant puoselėti Europos pilietinę kultūrą ir priklausymo Europai jausmą, papildant vietos, regionų, nacionalinius ir pasaulinius aspektus;

o

o o

52. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.